

Del 4 Skoen trykker

Change your shoes

EUs forbud mot å importere skinnsko som inneholder farlig seksverdig krom, er et skritt i riktig retning for deg og meg. Men gir det bedre arbeidsforhold?

■ Av Kristin Rosnes Holte, Rådgiver/Advisor Initiativ for etisk handel (IEH), bilder lånt av Euro Sko Norge

Artikkelforfatter,
Kristin Rosnes Holte

Vi har tidligere skrevet om hvilke utfordringer dere som forhandlere og innkjøpere står overfor i produksjonen. En innkjøpspraksis som ikke undergraver, men støtter leverandørens evne til å sikre gode arbeidsforhold, er et viktig tiltak for å bli en mer ansvarlig innkjøper. Vi ønsker å tydeliggjøre sammenhengen mellom innkjøp og arbeidsforhold, og hva for eksempel pruting på pris, sene ordrebekreftelser og hyppige endringer, kan føre til for leverandør og arbeider.

Farlig krom

I denne artikkelen retter vi søkelyset mot garveriledet i leverandørkjeden, der dyrehud blir til lær. Skoindustrien har en komplisert leverandørkjede med flere

høyrisiko-prosesser. Garving har kanskje den høyeste risikoen. Å garve skinn til sko krever en rekke kjemikalier, inkludert krom. Den varianten som vanligvis brukes i garveriprosessene for å gjøre skinn mykt, er såkalt seksverdig krom. Dette er et svært skadelig stoff for både mennesker og miljø og kan blant annet forårsake kreft og store hud- og luftveissykdommer. Likevel brukes dette i 85 prosent av verdens skinnproduksjon, ifølge den svenske organisasjonen Fair Trade Center.

1. mai i år trådte en restriksjon i kraft i REACH (det europeiske kjemikalieverket.) Dette regelverket gjelder i Norge gjennom EØS-avtalen. Restriksjonen gjelder import av skinnprodukter som skal være

direkte i hudkontakt. Disse varene skal maksimalt inneholde tre milligram kromVI per kilo lær. Dette er for å forhindre at du og jeg blir forgiftet ved å gå med skinnsko eller andre skinnprodukter.

Importforbud beskytter ikke arbeiderne

Importforbud gir ingen beskyttelse for arbeiderne som jobber i garveriene eller på skofabrikkene. Det er i dag ikke uvanlig at arbeidere på garveriene henter krom og andre kjemikalier uten beskyttelsesutstyr. De er derfor stadig i kontakt med farlige stoffer.

Et importforbud er et skritt i riktig retning, men det gjenstår å se om reglene også har positive effekter for arbeiderne. Ifølge Stefan

Posner, kjemikalie-ekspert i det anerkjente, svenske research-instituttet SWEREA, kreves det mer enn som så. Han hevder at det eneste som motvirker skader på arbeiderne er å innføre bedre kontrollerte prosesser i skinnindustrien som handler om flere tiltak enn bare valg av krom eller ei, i garvingen. Dette er kompliserte prosesser som krever høy kompetanse. Derfor samarbeider IEH med eksperter på feltet for å sette våre medlemmer i stand til å bistå sine underleverandører i å forbedre arbeidsforholdene.

Dette året har vi kunnet lese rapporter både fra svenske Fair Trade Center og Framtiden i våre hender. De har undersøkt hvordan ulike skokjeder jobber med håndtering av risiko, relatert til arbeidsforhold og

miljø i egen kjede av leverandører. Rapportene viser at det fortsatt er store utfordringer i skobransjen. Det gjelder særlig kunnskap om hvor og hvordan skinnen garves, og om utfordringer på fabrikkene. Fair Trade Center har derfor gått sammen med 17 andre organisasjoner i Europa og Asia for å fortsette sin granskning av skinnindustrien. Aksjonen har de kalt «Change your shoes». Målet er å bedre arbeidsforholdene, heve lønningene og gi bedre innsyn rundt produksjonen i bransjen.

Tillit hos forbrukere

Det er fortsatt for få som opererer med åpne leverandørlistor og kommuniserer sine utfordringer. Mange fordi de faktisk ikke vet hvor hele

produksjonen foregår. Trenden er heldigvis i ferd med å snu. Eksempler fra tidligere undersøkelser viser at ved å peke på sine utfordringer i produksjonen, vekkes tillit blant forbrukerne.

Blir en leverandør tatt for grove brudd kan dette komme svært uheldig ut for bedriften. Men verst går det ut over arbeiderne og deres helse.

Det er dette Initiativ for etisk handel (IEH) er mest opptatt av. Vi vil skrive mer om åpenhet i neste nummer, følg med! ■

IEH Initiativ for etisk handel

Det eneste som motvirker skader på arbeiderne er å innføre bedre kontrollerte prosesser i skinnindustrien som handler om flere tiltak enn bare valg av krom eller ei, i garvingen.

